

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต 1*

THE RELATIONSHIP BETWEEN ETHICAL LEADERSHIP AND THE ROLE OF
THE SCHOOL ADMINISTRATOR FOR DEVELOPMENT OF DESIRABLE
CHARACTERISTICS OF STUDENTS IN SCHOOL UNDER NAKHON SAWAN
PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

ณัฐริดา นิพนธ์

Nattiarida Nipon

โสภณา สุตสมบุญ

Sopana Sudsomboon

กุลชลี จงเจริญ

Koolchalee Chongcharoen

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E-mail: nattarida12@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 296 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 และ .96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

* Received 5 January 2020; Revised 29 March 2020; Accepted 17 April 2020

ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือ ความเคารพ ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การปลูกฝังโดยแทรกในกิจวัตรประจำวัน การพัฒนาผ่านโครงการต่าง ๆ การบูรณาการการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.99$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, บทบาทของผู้บริหาร, การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

Abstract

This article to study the relationship between ethical leadership and the role of the school administrators for development of desirable characteristics of students. The aimed to 1) study the level of ethical leadership of school administrators; 2) study the level of role of the school administrators for development of desirable characteristics of students; and 3) the relationship between ethical leadership and the role of the school administrators for development of desirable characteristics of students. The research sample consisted of 296 teachers in schools under Nakhon Sawan Primary Education Service Area Office 1, obtained by simple random sampling. The employed research instruments were a questionnaire on ethical leadership of school administrators and the role of the school administrators for development of desirable characteristics of students, with reliability coefficient of .98 and .96, respectively. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson is product – moment correlation. Research findings showed that: 1) Both the overall and by aspect element of ethical leadership were rated at the high level, and could be ranked in order as follows: respect, trust, generosity, justice, and loyalty, respectively, 2) Both the overall and by aspect element of the role of the school administrators

for development of desirable characteristics of students were rated at the high level, and could be ranked in order as follows: cultivating by inserting in daily activities, developing through the schools project, integrating in learning activities all subject, and organization student development activities, respectively, and 3) The ethical leadership of school administrators correlated positively with overall of the role of the school administrators for development of desirable characteristics of students at the very high level ($r = 0.99$), which as significant at the .01 level.

Keywords: Ethical leadership, Role of administrator, Development of desirable characteristics of students

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและสังคมปัจจุบัน ส่งผลให้การดำเนินชีวิต คำนึงถึงแต่วัตถุหรือความร่ำรวย มั่งคั่งหรือผลประโยชน์ส่วนตนซึ่งถือเป็นที่มาของปัญหา เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะในการบริหารองค์การที่มีผู้นำองค์การเป็นตัวจักรสำคัญ ในการขับเคลื่อน จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง คอรัปชั่น มีความโปร่งใสในการบริหารองค์การ จึงจะดำเนินการไปได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (นรา สมประสงค์, 2561) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสื่อมถอยทาง คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคม ขาดความไว้วางใจและขาดการมีส่วนร่วม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2554) จนกลายเป็นปัญหาสังคมตามมาและที่สำคัญคือส่งผลต่อเด็กและ เยาวชนซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มี บทบาทและความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผล ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึง จำเป็นที่จะต้องผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทั้งในเชิงวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นการแสดงออกของผู้นำที่มีความถูกต้องเหมาะสมทั้งในด้าน คุณธรรม จริยธรรม กฎเกณฑ์ กติกาที่สังคมยอมรับเพราะจะช่วยให้เกิดความเชื่อถือและศรัทธา เชื่อมั่นในการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (นรา สมประสงค์, 2561) นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความอดทน อดออม มานะ ทำงานด้วยขันติธรรมยึดมั่นในหลักธรรมและกระทำความดี จากแนวคิดที่กล่าวว่าผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและประพฤติตนอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาคุณภาพ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมจะพยายามผลักดันวิสัยทัศน์สู่ความสำเร็จ โดยมีการรับฟังความ

คิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจความซับซ้อนของบริบทภายนอกและข้อจำกัดของตน รับฟังความคิดเห็นและยอมรับทัศนคติที่แตกต่างสร้างวิสัยทัศน์ร่วมแล้วพัฒนาไปสู่การปฏิบัติจริง ทำให้เพื่อนร่วมงานไว้วางใจและทุ่มเทความสามารถให้กับงานอย่างเต็มที่ที่ยอมรับความจริงและปรับเปลี่ยนความคิดเห็นเมื่อบริบทเปลี่ยนแปลงไปและมีความเข้าใจการเมืองที่อาจเป็นปัจจัยเสริมหรือปัจจัยอุปสรรคต่อการบริหารงาน (Langlois, L. et al., 2014) ในขณะที่ (Sergivanni, T. J. & Starratt, R. J., 1998) ได้สรุปเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านคุณธรรมจริยธรรมอันเหมาะสม ได้แก่ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเอื้ออาทร ความไว้วางใจ ความเคารพ ครองตนและประพฤติปฏิบัติตามหลักความถูกต้อง ในบริบทของการจัดการศึกษาของไทยได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ใน มาตราฐานที่ 19 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า “ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี” โดยต้องเป็นผู้บริหารที่อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีความเมตตากรุณา มีความรับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีการครองตนที่ดีไม่มีนิสัยล้นพินตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

คุณภาพของผู้เรียนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติและพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 8 ประการได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เช่นเดียวกันการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้นแล้วส่งผลการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยสถานศึกษา ได้แก่ การบูรณาการกิจกรรมเข้าไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

และการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยแทรกในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งกำหนดโดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้เกิดปัญหาที่ท้าทายต่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาไปสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียน การริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การสำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ e-learning การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จและการพัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ เพื่อให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนอกจากรับผิดชอบด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะต้องบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นผู้เรียนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เมื่อกล่าวถึง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ได้ระบุให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการในการบริหารสถานศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งต้องนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติ โดยแบ่งเป็น 4 ภารกิจหลัก คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเฉพาะในภารกิจการบริหารงานวิชาการ จะมุ่งเน้นงานทางวิชาการให้มีความอิสระ คล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนากระบวนการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา จัดหาหรือส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ (Knezevich, S. J., 1984) ได้เสนอว่าผู้บริหารทางการศึกษาควรมีบทบาทในการกำหนดทิศทาง กระตุ้นความเป็นผู้นำ วางแผน ตัดสินใจ จัดองค์การ จัดการความเปลี่ยนแปลง ประสานงาน สื่อสาร บริหารความขัดแย้ง แก้ปัญหา จัดระบบ ประเมินผล และประชาสัมพันธ์ซึ่งแต่ละบทบาทไม่ว่าจะเป็นบทบาทตามภารกิจหรือบทบาทในการบริหารสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะวิธีการพัฒนาทั้ง 4 วิธีดังกล่าวข้างต้นสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับบทบาททั้งส่วนของขอบข่ายงานตามภารกิจและหลักการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาของไทยโดยรวม

จากการสำรวจคุณภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 พบว่าผู้เรียนยังมีปัญหาในด้าน ความมีระเบียบวินัย การไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขาดความมุ่งมั่นในการทำงาน ขาดจิตสำนึกที่ดีในการเสียสละเพื่อส่วนรวม การกระทำจิตอาสาต้องมีครูคอยกระตุ้น

เป็นบางครั้งไม่ได้เกิดจากจิตสำนึกด้วยตนเอง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยแทรกสิ่งเหล่านี้ในกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ การพัฒนาในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่ในสังคมในกิจวัตรประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ จากการศึกษางานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับทั้งตัวแปร แต่งานวิจัยที่ค้นพบส่วนใหญ่จะเป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัว แต่อย่างไรก็ตามยังมีในปริมาณน้อย ซึ่งทั้งสองตัวแปรถือได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่จะต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้การที่จะได้ผู้เรียนที่คุณลักษณะอันที่พึงประสงค์ จำเป็นจะต้องอาศัยการบริหารงานที่ดีจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำโดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษาไทยและตอบสนองความต้องการของประเทศชาติในการพัฒนาคุณภาพคนโดยรวมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลโลกที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 31 โรงเรียน จำนวน 1,237 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคริจซีและมอร์แกน (Krejeie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ได้จำนวน 296 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษาจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 ข้อ

มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .98 และ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) นำหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งครูในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในการวิจัย 2) จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์พร้อมทั้งแนบซองติดแสตมป์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับทางไปรษณีย์ตามระยะเวลาที่กำหนด และ 3) รวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1 รายละเอียดดัง ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม (n = 296)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
ด้านความยุติธรรม	4.23	0.66	มาก
ด้านความซื่อสัตย์	4.17	0.72	มาก
ด้านความเอื้ออาทร	4.27	0.61	มาก
ด้านความไว้วางใจ	4.30	0.62	มาก
ด้านความเคารพ	4.32	0.58	มาก
รวม	4.26	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเคารพ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ความไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.62) ความเอื้ออาทร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.61) ความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.66) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.72)

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยรวม (n = 296)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ระดับความพึงพอใจ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ
การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ	4.25	0.61	มาก
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.19	0.70	มาก
การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนผ่าน โครงการต่างๆ ของสถานศึกษา	4.27	0.61	มาก
การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยแทรก ในกิจกรรมประจำวัน	4.31	0.61	มาก
รวม	4.25	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยแทรกในกิจกรรมประจำวัน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.61) การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.61) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.70)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 1

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม	บทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน				รวม
	การบูรณาการกับกลุ่มสาระ	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การพัฒนาผ่านโครงการ	การแทรกในกิจกรรมประจำวัน	
ความยุติธรรม	0.971**	0.925**	0.854**	0.793**	0.939**
ความซื่อสัตย์	0.879**	0.993**	0.881**	0.793**	0.946**
ความเอื้ออาทร	0.871**	0.891**	1.000**	0.867**	0.954**
ความไว้วางใจ	0.837**	0.815**	0.867**	0.997**	0.923**
ความเคารพ	0.819**	0.752**	0.813**	0.897**	0.861**
รวม	0.946**	0.949**	0.950**	0.931**	0.997**

จากตารางที่ 3 พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับสูงมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.997 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงมาก ที่ระดับสำคัญทางสถิติ .01 ทุกด้าน โดยบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์สูงสุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.950 รองลงมาได้แก่ บทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยแทรกในกิจกรรมประจำวัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.949 0.946 และ 0.931 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า อยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ด้านความเอื้ออาทร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.954 ที่ระดับสำคัญทางสถิติ .01 ส่วนภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้านอื่นมีความสัมพันธ์โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความยุติธรรม ด้านความไว้วางใจ และด้านความเคารพ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.946, 0.939, 0.923 และ 0.861 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิเคราะห์ได้ตามตัวแปรที่ได้ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากซึ่งผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมดังกล่าวที่เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ ปาลสาร เสนอว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมหมายถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกด้านความประพฤติ การกระทำ การสื่อสารเพื่อให้เกิดการยอมรับและศรัทธาของผู้เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงความสำเร็จบรรลุเป้าหมายขององค์กรแสดงออกถึงความไว้วางใจความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และความเคารพ (สุเทพ ปาลสาร, 2555) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยมาส ชูจิ้น, พรศักดิ์ ทับทิมหิน, รจนา อ้ายพุก, สลิลทิพย์ ชูชาติ และกนกอร ดมชัยภูมิ ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและภาวะผู้นำทางจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก (กันยมาส ชูจิ้น, 2562); (พรศักดิ์ ทับทิมหิน, 2551); (รจนา อ้ายพุก, 2551); (สลิลทิพย์ ชูชาติ, 2556) และ (กนกอร ดมชัยภูมิ, 2557)

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้จัดกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์รู้และเข้าใจถึงแนวทางในการพัฒนามีการวัดและประเมินผล จัดกิจกรรมครบทุกด้านโดยบูรณาการในทุกกลุ่มสาระ ครูมีการวิเคราะห์ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ความสำเร็จเพื่อกำหนดและหาแนวทางในการพัฒนามีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลก่อนการพัฒนาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมของนักเรียน สร้างหรือเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินผลกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการพัฒนาดำเนินการพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน การพัฒนาโดยบูรณาการผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาผ่านโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนและการพัฒนาโดยแทรกในกิจวัตรประจำวัน ชัดเจนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างครบถ้วนในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผล คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) โดยกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้เรียนดังกล่าวจะส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใน ภาพรวมให้มีคุณภาพสูงขึ้นและบรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามต้องการ

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายด้านของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้เรียนทุกด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก โดยเรียงลำดับจากการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผ่านโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบูรณาการการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ และการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยแทรกในกิจวัตรประจำวัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเอื้ออาทรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่าน โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนในระดับสูงมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ ความเห็นอกเห็นใจและเอาใจใส่เกี่ยวกับครูเพื่อเอื้อให้ครูได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยให้ความสำคัญกับการพิจารณาอนุมัติโครงการ ต่าง ๆ ของโรงเรียนตามที่ต้องการ นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเอื้อเพื่อและให้ คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของครูได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของครูและของ สถานศึกษา ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและโครงการต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ของ สถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เป็นบทบาทและหน้าที่ หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่จะต้องมีความรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ ในบริหารสถานการณหรือภารกิจตามขอบข่ายงานของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะมีการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำลักษณะใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับภารกิจที่ได้รับ มอบหมายหรือภารกิจเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นภารกิจหนึ่งของผู้บริหารที่จำเป็นจะต้องจัด การศึกษาเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วน 8 ประการ ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นเป็นลักษณะของการแสดง

พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้เกิดความอยู่ดี มีสุข ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับบทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย ความเคารพ ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนนั้นสามารถกระทำได้ 4 แนวทาง ได้แก่ การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยแทรกในกิจวัตรประจำวัน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าถ้าสถานศึกษาต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ รวมถึงระบบการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างจริงจัง ในส่วนของ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมและจัดทำแผนพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความสอดคล้องของเนื้อหา ความต้องการของผู้เรียนและบริบทสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกสถานศึกษา และเพื่อให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีความชัดเจนมากขึ้นควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยหรือศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร ดมชัยภูมิ. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2559). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กันยมาส ชูจีน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: โมเดลสมการ
โครงสร้าง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(2), 20-33.
- นรา สมประสงค์. (2561). หน่วยที่ 14 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา
นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรศักดิ์ ทับทิมหิน. (2551). การปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. ใน *วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รจนา อ้ายพุก. (2551). ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามความคาดหวังของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด
แพร่. ใน *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สลิลทิพย์ ชูชาติ. (2556). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภองาว เพชร เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2558)*. กรุงเทพมหานคร: ศึกษาภัณฑ์
พาณิชย์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงาน
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- สุเทพ ปาลสาร. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of Public Education*. (4th ed). New York:
Harper and Row.
- Krejeie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research
activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Langlois, L. et al. (2014). Development and Validity of the Ethical Leadership
Questionnaire. *Journal of Educational Administration*, 52(3), 310-331.

Sergivanni, T. .J. & Starratt, R. .J. (1998). *Supervision: A Redefinition. (6th ed).*
Boston: McGraw-Hill.